

Lillkyro socken.

Undersökning av ett förstört kummel på Vuorenmaa-området
å Laitinen hemmans (fr. o. m. den 1 oktober 1919 Mairoos hemmans)
mark i Iso-Perkiö by.

H. M. 7590.

På den låga skogbevuxna höjden Pääkkönmäki söder och
sydost om Iso-Perkiö by ligger ett tiotal fornlämningar,
av vilka J. R. Aspelin har kartlagt 7. Dessa äro upptagna
i hans förteckning öfver kumlen i Lillkyro socken under
nr 131-137. Ca 40 m nordväst om Aspelins kummel nr 136,
som år 1906 blev undersökt av mig, är fyndplatsen för den
i „Die ältere Eisenzeit in Finnland“ publicerade romerska
skopan Atlas pl. 1:1 och i närheten av detta ställe har A.
Europæus förtecknat och delvis undersökt några rösen. Norr
om Aspelins kummel nr 137 har jag under min tjänsteresa
i juni 1919 förtecknat ytterligare 3 förstörda kummel (a, b, c),
av vilka a ligger ungefär 140-150 m NO om nr 137 på Laiti-
nen hemmans mark helt nära vägen mellan Laitinen och
Mairoos hemman och cirka 83 m sydost från det ställe
på byvägen från Perkiö till Ristimäki, där den skäres av
denna vä. Efter det nyligen förrättade storskiftet kommer
likväl Vuorenmaa eller det område, där kumlet ligger, att till-
falla Mairoos hemman. De två andra kumlen ligger ^{det blivande} på Mai-
roos mark, det ena (b) ca 200 m (uppskattning) N om 137 och
ca 60 m nordvästväst från a, det andra (c) ett par stenkast
norr om b.

Då husbonden på Mairoos uppgav för mig att det var hans av-
sikt att redan i höst flytta sin stuga till Vuorenmaa och upp-
föra den tätt invid kumlet, ^{137a} ansåg jag det räddigast att genom
en undersökning förhoppas denna fornlämnings förstöring.

På Aspelins karta N: XVI öfver kumlen i Lillkyro (Cartacopia öfver
en del af Perkiö bys ägor i Lillkyro socken) är kumlet av mig infäst och betecknat
med nr 137a.

Kumlet 137a var till största delen sönderplockat och bestod av 1-3 varv stenar. Dess omfång kunde icke bestämmas noggrant, emedan det i väster går över i ett möjligen naturligt stenhölster och periferin i söder ^{nor} och väster är något otydlig. Sannolikt har det mått ungefär 16-17 m i diameter. I mitten står en stor centralsten - ett block om 1,25 m höjd, 3,4 m längd och 2,6 m bredd. Stenarna i kumlet voro delvis rätt stora, så att de endast med tillhjälp av järnstövar kunde vändas av 2 eller 3 personer. Vid undersökningen blev därför ett mindre område i sönder genomgrävt, varvid de större stenarna för tillfället vältrades åt sidan för att flyttas tillbaka till sina förra platser eller åtminstone nära dessa, så snart det motsvarande området blivit undersökt. På detta sätt genomgrävdes ett areal av ca 12 m längd och 10 m bredd, medan kumlets norra del och det väster om kumlet belägna hölstret efter några resultatlösa försöksgrävningar här och där förblevo ounder sökta. Vid undersökningen konstaterades att resterna från likbålet - brända ben och några av eld skadade och sönderbrutna smycken av brons och ben från den tidigare folkvandringstiden - voro utströdda över ett område av 4,5 m längd och 1-2 m bredd söder och väster om centralstenen, medan de övriga genomgrävda delarna av kumlet icke innehölle några som helst fynd. De brända benen och fornsakerne lägo under och mellan bottenstenarna i ett kulturlager, som ungefär 15 cm högt betäckte den lerblandade sandbotten. De brända benen hittades delvis tätt invid centralstenen, omsorgsfullt gömda och nergrävda invid dess rot och täckta med stengrus och stora stenar. Fynden äro katalogiserade under nr 7590: 1-19.

Helsingfors den 11 september 1919

Alfred Hachmayr.

Lillkyrs socken.
S. N. 7590.

pl. 5333.

Stenkammel ^{137a} på Vuorenmaa på Laitinen hemmans
(efter 1 okt. 1919 på Mairoos hemmans) mark i Perkiö by,
undersökt i juni 1919. Bilden är tagen från SSO mot
N.N.W.

A. Hackman 1919.

Vähäkylä-Perkiö
Röykkiöpohja n:o 137 a Mairoon
talon maalla.
A. Hackman 1919

